

Valsts izglītības
satura centrs

Vidējās izglītības modelis - tilts uz mūžizglītību un ilgtspēju!

Guntars Catlaks
Vadītājs

2017. gada 29.septembrī

Redzējums par skolēnu 21.gs

ATBILDĪGS SABIEDRĪBAS DALĪBNIKIS, kurš iedziļinās, līdzdarbojas un sadarbojas, lai kopā ar citiem veidotu tādu sabiedrību, kādā vēlamies dzīvot

- Pilnvērtīgi piedalās sociālajā, politiskajā, ekonomiskajā un kultūras dzīvē, kā arī rūpējas par savu, citu un kopīgo labumu.
- Patstāvīgi veido izpratni par pasauli, Latvijas un latviešu valodas nozīmību tajā.
- Sekmīgi darbojas daudz kultūru, daudzvalodu un digitālajā vidē.
- Izsvērti vērtē zinātnes, tehnoloģiju, ekonomikas, kultūras sasniegumus.
- Veido cieņpilnas attiecības, sadarbojas ar citiem cilvēkiem, vēlas veidot ģimeni un uzņemties atbildību par to.
- Uzklauša un iedziļinās dažādos viedokļos, pārliecībās, kultūrās; iejūtas otra pārdzīvojumos un sniedz atbalstu.
- Darbojas ilgtspējīgi un apkārtējai videi draudzīgi, lemj godprātīgi un uzņemas atbildību par saviem lēmumiem.

RADOŠS DARĪTĀJS, kurš ievieš inovācijas

- Rada un attīsta jaunas zināšanas un risinājumus.
- Uzņemas iniciatīvu, ir mērķtiecīgs, izlēmīgs un neatlaidīgs.
- Analizē savas vēlmes un atsakās no nevajadzīgā.
- Sekmīgi darbojas individuāli un komandā, risina sarunas, pieņem kopīgus lēmumus, ir tolerants pret atšķirīgo.
- Ieklausās, vēro, pēta pasauli, novērtē situāciju un cieņpilni rīkojas.
- Izprot, respektē un risina kompleksas problēmas.
- Eksperimentē, improvizē, tiecas pēc jaunas pieredzes, pilnveidošanās.

KĀDU VĒLAMIES REDZĒT KATRU SKOLĒNU

PERSONĪBA AR PAŠAPZIŅU, kurš ciena un rūpējas par sevi un citiem

- Apzinās savas emocijas, vēlmes, intereses, dotības, kā arī kontrolē un vada savu uzvedību un emocijas.
- Uzdrošinās pašizpausties un gūt jaunu pieredzi.
- Ir patiess, spēj dzīvot patstāvīgi, saskaņā ar savām vērtībām.
- Saglabā un nostiprina savas garīgās un fiziskās spējas.
- Veido savai un citu labklājībai labvēlīgu vidi, paužot laipnību.
- Rūpējas par savu veselību un drošību.

LIETPRATĒJS IZAUGSMĒ, kam mācīties nemitīgi un ar aizrautību kļūvis par ieradumu

- Ir zinātkārs un intelektuāli atvērts.
- Izvirza augstas prasības gan sev, gan citiem, darbu tiecas paveikt pēc iespējas kvalitatīvāk.
- Kļūdas uztver kā iespēju izaugsmei.
- Prot un vēlas patstāvīgi mācīties visu mūžu.
- Plāno un vada savu izziņas procesu, reflektē par to.
- Apgūto lieto jaunās reālās dzīves situācijās, ievērojot lielāko labumu.
- Lietpratīgi un atbildīgi izmanto informācijas un komunikācijas tehnoloģiju iespējas.

Valsts izglītības
satura centrs

Kompetence ir indivīda spēja kompleksi lietot zināšanas, prasmes un paust attieksmes, risinot problēmas mainīgās reālās dzīves situācijās

Sasniedzamais rezultāts

Valsts izglītības
satura centrs

Izglītība mūsdienīgai lietpratībai: citāda pieeja mācībām

Lietpratība (kompetence) ir iespējama, ja mainām akcentus:

- lielāka skolēna iesaiste mācībās;
- pārmaiņa: no gatavu zināšanu nodošanas uz mācīšanās vadīšanu.

Mācīšanas pieeju raksturo:

- skaidrs sasniedzamais rezultāts skolēnam;
- jēgpilni uzdevumi un atbalsts;
- attīstoša atgriezeniskā saite (vērtēšana, lai mācītos);
- domāšana par domāšanu.

Paņēmieni, taktikas izmantoti jau iepriekš, izaicinājums - to mērķtiecīgi ieviest katrā skolā ikdienā.

Valsts izglītības
satura centrs

Izglītības pakāpju lomas

Pirmsskola

likt pamatus skolēnu caurviju prasmēm, kuras tālāk jau lietot darbībā daudzveidīgās cilvēka darbības jomās;

Pamatizglītība

jāapgūst pamatprasmes daudzveidīgās cilvēka darbības jomās, caurviju prasmes, ieradumi, lai varētu tālāk mācīties visu mūžu, lai skolēni saprastu, ko darīs tālāk savā izglītībā;

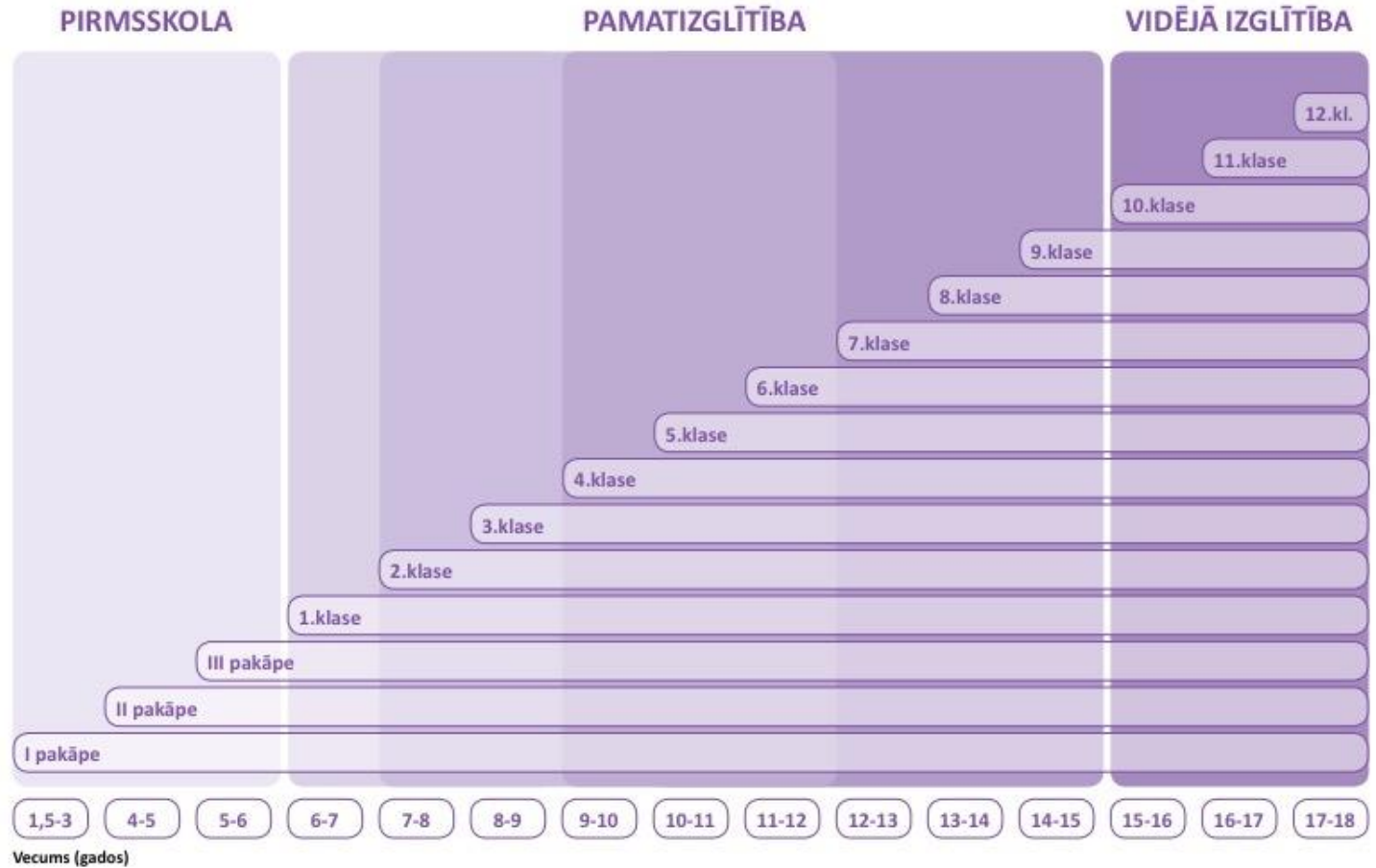
Vidējā izglītība

individuāla iedziļināšanās atbilstoši mērķiem, vispirms vēlreiz padziļinot un vispārinot pamatus (10./11. klase), tad mācoties dziļāk, šaurākā jomā (11./12. klase).

Valsts izglītība
satura centrs

SKOLĒNU VECUMS VISPĀRĪGĀS IZGLĪTĪBAS PAKĀPĒS

Valsts izglītības
saturs centrs

**Pašreiz!
Vispārējās
vidējās
izglītības
posmā
18 – 20
priekšmeti kopā
3360-3780
stundu apjomā
210 st. vidēji
vienam
priekšmetam**

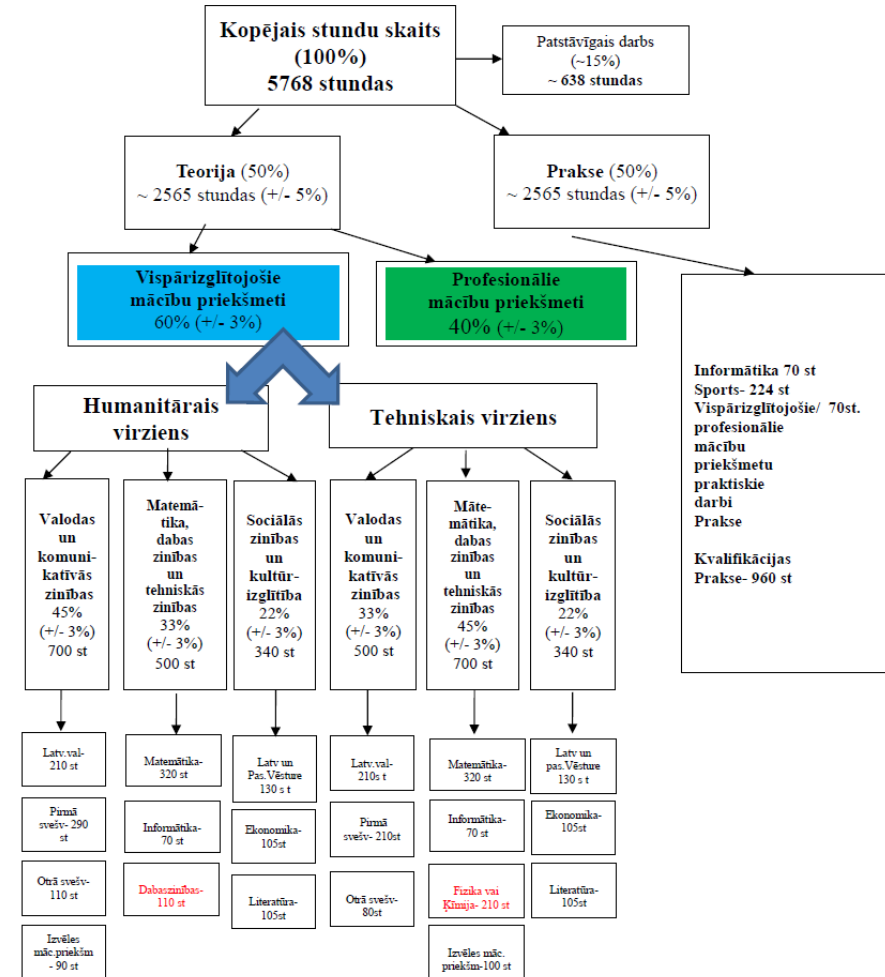
Mācību priekšmeti	Kopējais mācību stundu skaits atbilstoši izglītības programmas virzienam			
	vispārizglītojošā izglītības programma	humanitārā un sociālā izglītības programma	matemātikas, dabaszinību un tehnikas izglītības programma	profesionālās izglītības programma
Obligātie mācību priekšmeti*				
Latviešu valoda	210	210	210	210
Mazākumtautību valoda un literatūra	420	420	420	420
Pirmā svešvaloda	315	315	315	315
Otrā svešvaloda	315	315	315	315
Trešā svešvaloda		315		
Matemātika	420	420	420	420
Informātika	105	105	105	105
Sports	315	315	315	315
Fizika	315		315	
Ķīmija	210		210	
Bioloģija	210		210	
Dabaszinības		315		315
Latvijas un pasaules vēsture	210	210	210	210
Literatūra	210	210	210	210
Mūzika	70	70	70	70
Vizuālā māksla	70	70	70	70
Mācību priekšmeti ar praktisku ievirzi				280
Obligātie izvēles mācību priekšmeti*				
Ekonomika	105	105	105	105
Ētika	70	70	70	70
Filozofija	105	105	105	105
Ģeogrāfija	105	105	105	105
Kulturoloģija	105	105	105	105
Mājsaimniecība	70	70	70	70
Politika un tiesības	70	70	70	70
Psiholoģija	70	70	70	70
Veselības mācība	35	35	35	35
Izvēles mācību priekšmeti				
Programmēšanas pamati	105	105	105	105
Tehniskā grafika	70	70	70	70
Izglītojamā mācību stundu slodze		3360–3780		

Valsts izglītības
saturs centrs

Pašreiz!
**Profesionālās
vidējās izglītības
vispārizglītojošie
mācību priekšmeti-
12**
**Kopējais stundu
skaits 1900**
**Vidēji 158 st.
vienam
priekšmetam**

Profesionālās vidējās izglītības struktūra

**Kopā vispārizglītojošie mācību priekšmeti Teorija 1540 st + Prakse
~ 360 st = 1900st.**

Valsts izglītības
satura centrs

Saglabājas būtiska atšķirība starp vispārējo un profesionālo izglītību OECD rekomendācijām Latvijai, 2016

**Informatīvi pārsātinātas un
priekšmetiski sadrumstalotas
programmas neatbilst studiju un
darba tirgus prasībām**

**Mazs vispārīzglītojošo programmu
apjoms nedod iespējas tālākai
augstākajai izglītībai**

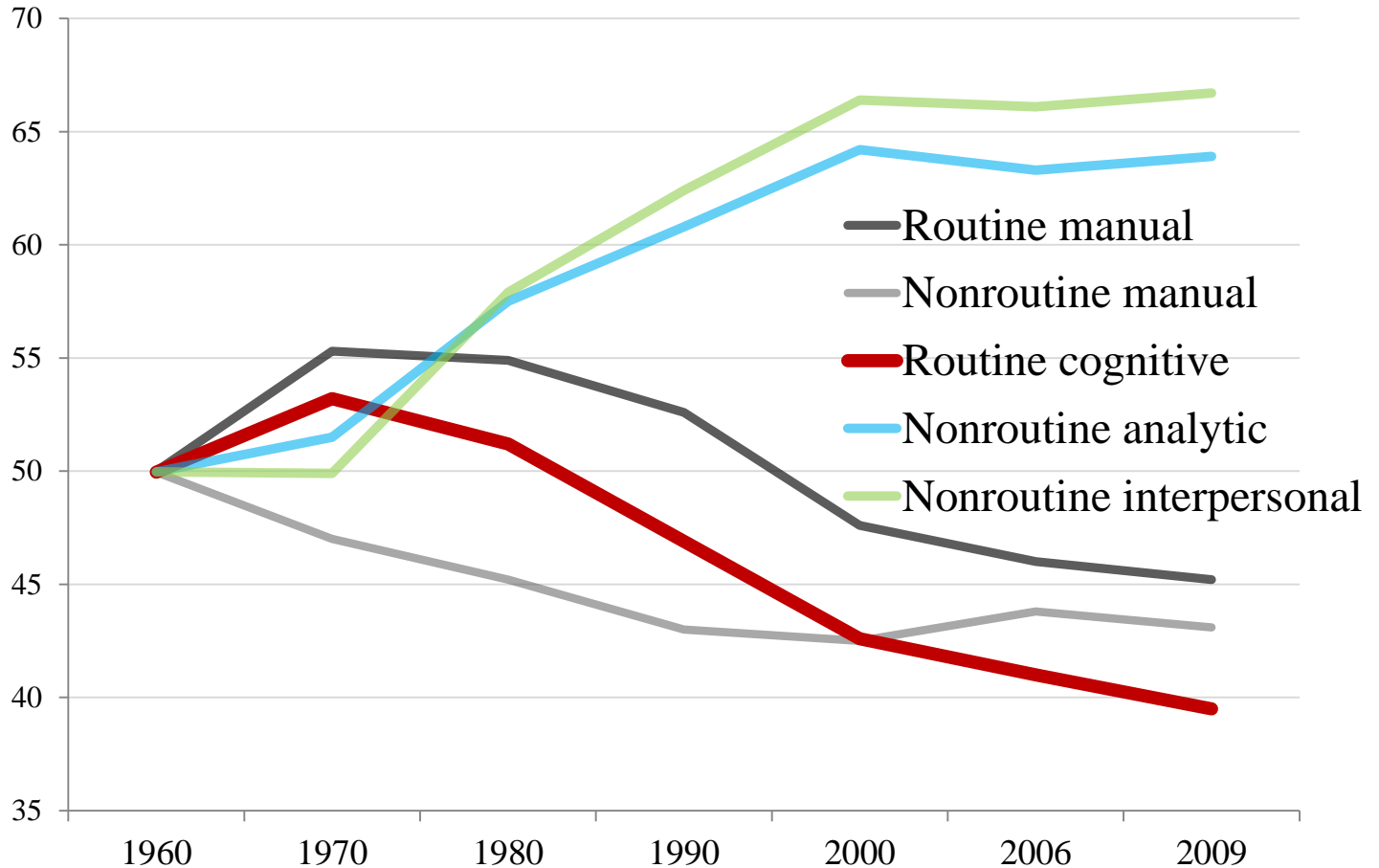

Valsts izglītības
satura centrs

Darba tirgus pieprasījuma izmaiņas (OECD)

Mean task input in percentiles of 1960 task distribution

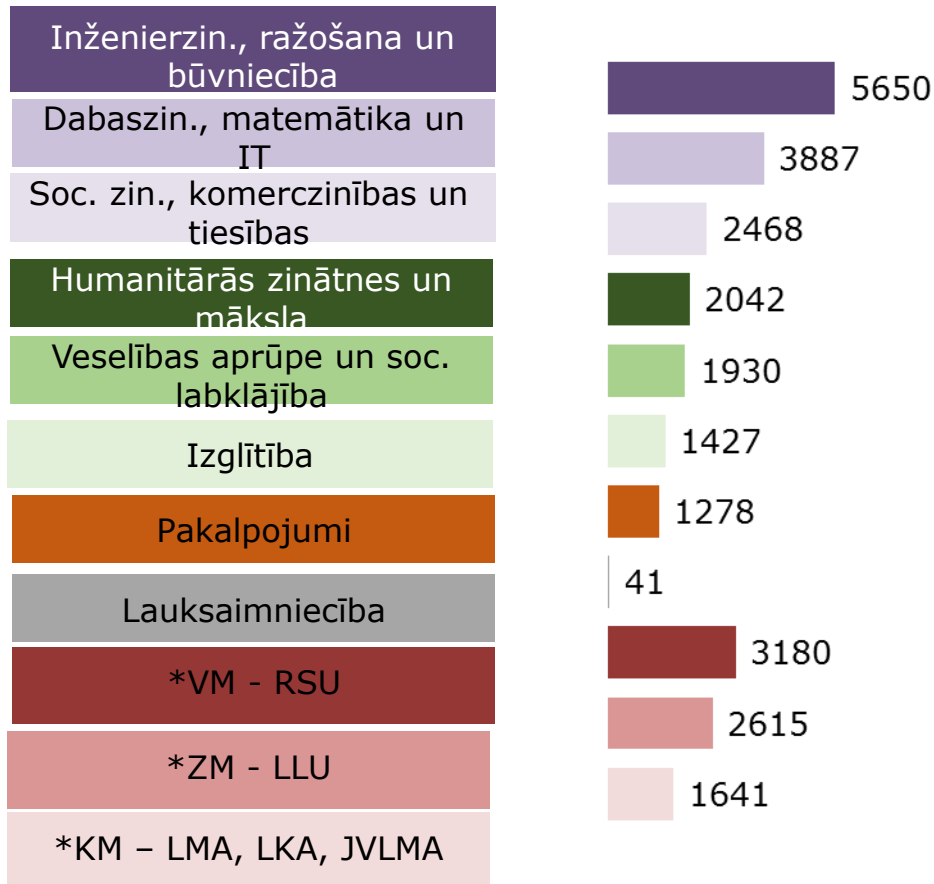

Source: Author, David H. and Brendan M. Price. 2013. "The Changing Task Composition of the US Labor Market: An Update of Author, Levy, and Murnane (2003)." MIT Mimeo graph, June.

Valsts izglītības
saturs centrs

Budžeta vietu sadalījums augstskolās un koledžās izglītības tematiskajās grupās 2017. gadā

- **Atbilstība tautsaimniecības attīstības vajadzībām**
 - ✓ Notiek pakāpeniska budžeta studiju vietu pārdale no sociālām un humanitārām zinātnēm uz STEM (dabaszinātnes, matemātika un IT; inženierzinātnes, ražošana un būvniecība)

Valsts izglītības
satura centrs

Starptautiski standarti

University College Admission Service, UK

Size band	GLH/NLH	Qualifications included	GLH/NLH
1	< 120	IB Extended Essay Free Standing Mathematics Qualifications IB Theory of Knowledge	50 60 100
2	120-219	Extended Project Qualification AS BTEC (QCF) L3 Certificates IB Standard Certificates	120 180 180 200
3	220-320	Scottish Higher	240
4	> 320	Scottish Advanced Higher A level IB Higher Certificates BTEC (QCF) L3 Subsidiary Diploma Pre-U Principal Subjects	320 360 360 360 380

Atestāts
par vidējo
izglītību

Valsts izglītības
satura centrs

Dilemma Vispārīgums vs. specializācija

Valsts izglītības
satura centrs

Risinājums

1. Mazāks priekšmetu skaits
2. Vēlāka un mērķtiecīgāka izvēle 11./12.klasē
3. Lielāks stundu skaits izvēlētajos priekšmetos
4. Modulāras programmas
5. Iedziļināšanās un starp-priekšmetu saikne
6. Caurviju prasmju apguve un pārnese
7. Programmas apguve trīs līmeņos – pamata, optimālajā un augstākajā (A)
8. Vidējās izglītības atestāta iegūšanai obligāti jāapgūst mācību saturs pamata līmenī visos priekšmetos, vismaz 5 – optimālajā, vismaz 3 – augstākajā.

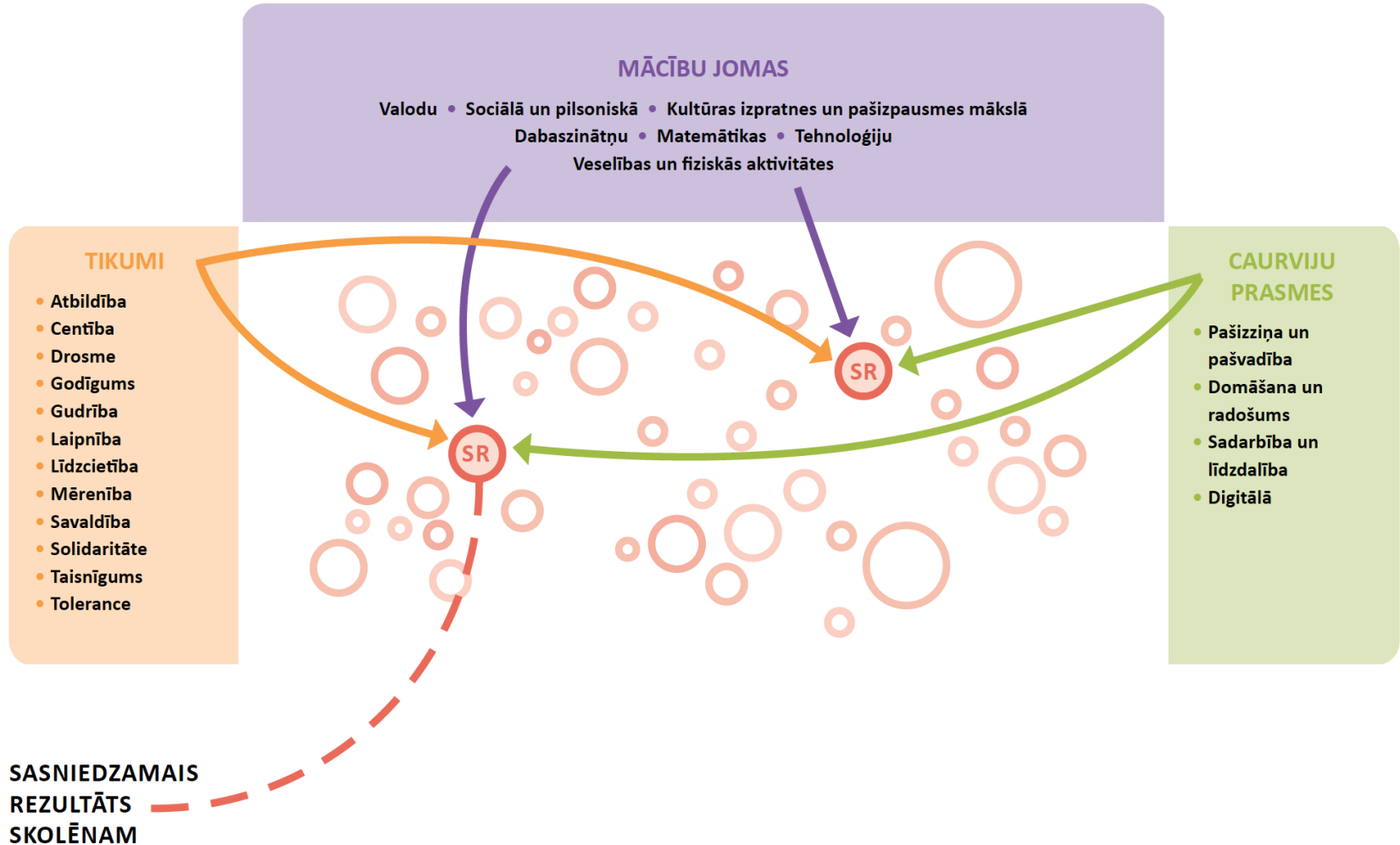
Valsts izglītības
satura centrs

Obligātā mācību satura ietvars

Mācību jomas	Caurviju prasmes	Tikumi
Valodu Sociālā un pilsoniskā Kultūras izpratnes un pašizpaušmes mākslā Dabaszinātņu Matemātikas Tehnoloģiju Veselības un fiziskās aktivitātes	Pašizziņa un pašvadība Domāšana un radošums Sadarbība un līdzdalība Digitālā	Atbildība / Centība Drosme / Godīgums Gudrība / Laipnība Līdzcietība / Mērenība Savaldība / Solidaritāte Taisnīgums / Tolerance

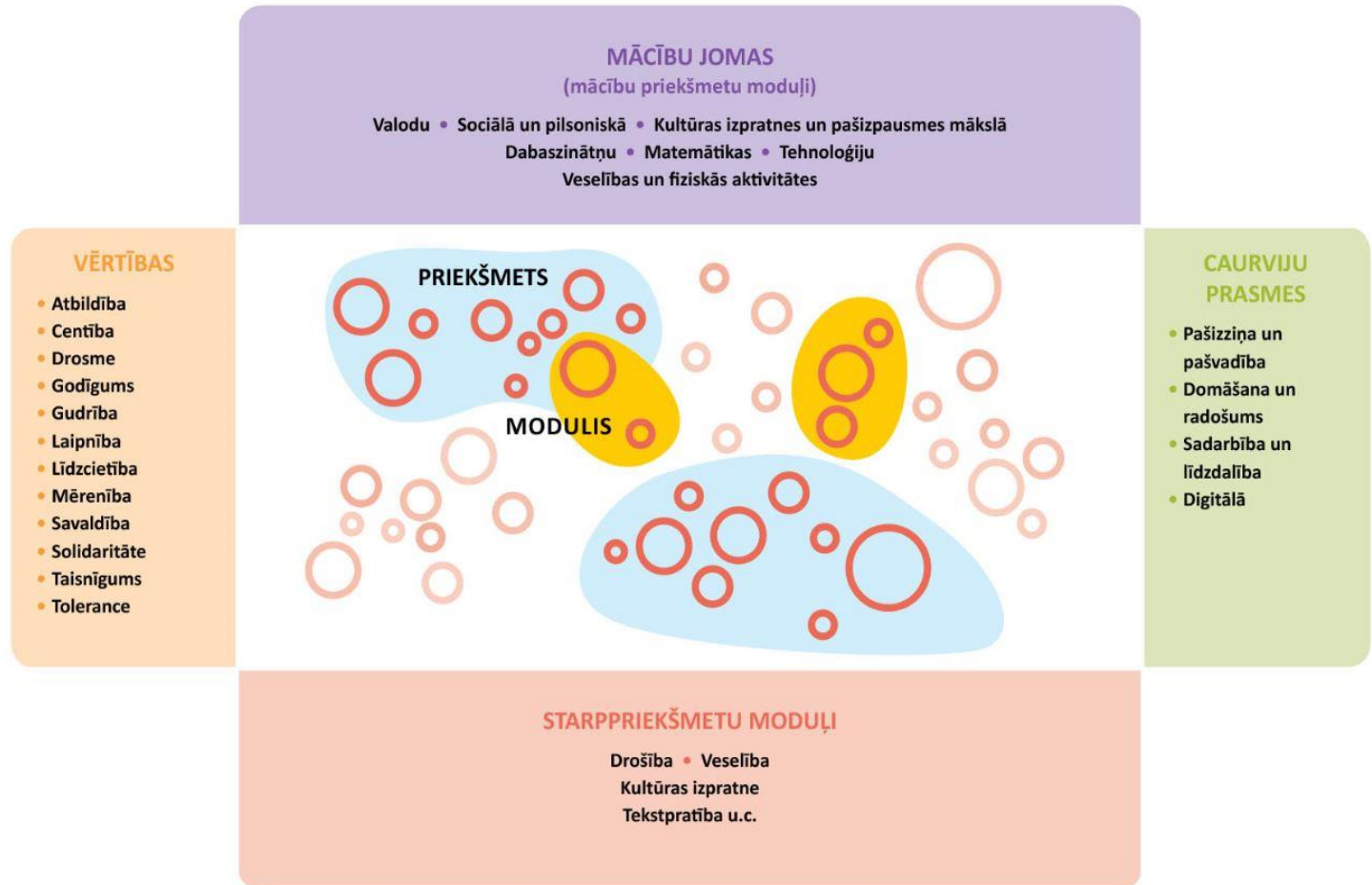
Modulārais princips

Valsts izglītības
saturs centrs

MĀCĪBU SATURA ORGANIZĀCIJA

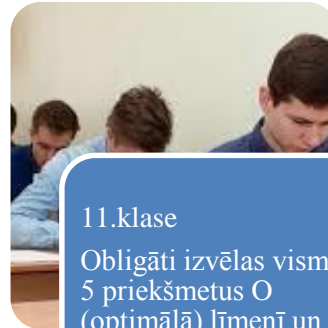
Valsts izglītības
satura centrs

No vispusīgiem pamatiem līdz dziļākai kompetencei jomā

10.klase

- Visi apgūst priekšmetus pamata līmenī 7 mācību jomās: valodu; soc. un pilsoniskā; kult. un māksla; dabaszinātņu; matemātikas.; tehnoloģiju; Sports/veselība /drošība visiem

11.klase

Obligāti izvēlas vismaz 5 priekšmetus O (optimālā) līmenī un vismaz 3 priekšmetus A (augstākā) līmenī no piedāvāto izvēļu groza
Latviešu val., vienu svešvalodu apgūst vismaz O līmenī
Sports/veselība/drošība visiem
Karjeras izvēle

12.klase

Turpina apgūt izvēlētos priekšmetus O un A līmenī, un citus izvēles priekšmetus
Sports/veselība/
drošība visiem

Priekšmeti pa jomām un līmeņiem

Mācību joma	VIDUSSKOLA (pamatlīmenis)	VIDUSSKOLA (optimālais)	VIDUSSKOLA (augstākais)
Valodu**	Latviešu valoda un literatūra 140*	Latviešu valoda un literatūra 210	Latviešu valoda padzīlinātā līmenī (piemēram, radošā rakstīšana; latviešu valoda un tehnoloģijas.) 105
	Svešvaloda 1 105	Svešvaloda 1 210	Svešvaloda 1, 2; CLIL; Akadēmiskā valoda 70
	Svešvaloda 2 105	Svešvaloda 2 210	
Sociālā un pilsoniskā	Sociālās zinības un vēsture (tiesības, politika, ekonomika, filozofija, reliģija, psiholoģija, vēsture) 105	Vēsture un humanitārās studijas (vēsture, filozofija, reliģija, psiholoģija) 105	Vēsture un humanitārās studijas (vēsture, filozofija, reliģija, psiholoģija) 210
		Vēsture un sociālās studijas (vēsture, politika, tiesības, filozofija) 105	Vēsture un sociālās studijas (vēsture, politika, tiesības, filozofija) 210
		Sociālās un ekonomikas studijas (ekonomika, politika, tiesības, ģeogrāfija) 105	Sociālās un ekonomikas studijas (ekonomika, politika, tiesības, ģeogrāfija) 210
Kultūras izpratnes un pašizpaušmes mākslā	Māksla (vizuālā māksla, mūzika, drāma) } 140 Kultūras studijas	Kultūras studijas un māksla (kultūras studijas un izvēle: mūzika, drāma, vizuālā māksla) 140	Kultūras studijas 105
Dabaszinātņu	Fizika	Fizika 210	Fizika 210
	Ķīmija	Ķīmija 210	Ķīmija 210
	Bioloģija	Bioloģija 175	Bioloģija 210
	Ģeogrāfija 70		
	Dabaszinības 350		
Matemātikas	Matemātika 140	Matemātika 140	Matemātika, t. sk. matemātiskā analīze 210
Tehnoloģiju	Tehnoloģijas 70	Tehnoloģijas padzīlinātā līmenī (piemēram, elektronika, robotika, inženierzinības, programmēšana u.c.) 105	Tehnoloģijas padzīlinātā līmenī (piemēram, elektronika, robotika, inženierzinības, programmēšana u.c.) 210
Veselības un fiziskās aktivitātes***	Sports/veselība/drošība**** 105	Sports/veselība/drošība 210	

* Kopējais stundu skaits mācību priekšmeta apguvei attiecīgajā līmenī.

** Arī mazākumtautību valoda skolās, kas īsteno mazākumtautību izglītības programmas.

*** Visi skolēni trīs gadus apgūst veselības un fiziskās aktivitātes jomas priekšmetus optimālajā līmenī.

**** Var aizstāt ar valsts aizsardzības mācību vai citiem priekšmetiem, kas ietver jomas sasniedzamos rezultātus.

Mācību joma	VIDUSSKOLA (pamatlīmenis)	VIDUSSKOLA (optimālais)	VIDUSSKOLA (augstākais)
Valodu*	Latviešu valoda un literatūra	Latviešu valoda un literatūra	Latviešu valoda padziļinātā līmenī (piemēram, radošā rakstīšana; latviešu valoda un tehnoloģijas.)
	Svešvaloda 1	Svešvaloda 1	Svešvaloda 1, 2; CLIL; Akadēmiskā valoda
	Svešvaloda 2	Svešvaloda 2	
Sociālā un pilsoniskā	Sociālās zinības un vēsture (tiesības, politika, ekonomika, filozofija, relīģija, psiholoģija, vēsture)	Vēsture un humanitārās studijas (vēsture, filozofija, reliģija, psiholoģija)	Vēsture un humanitārās studijas (vēsture, filozofija, reliģija, psiholoģija)
		Vēsture un sociālās studijas (vēsture, politika, tiesības, filozofija)	Vēsture un sociālās studijas (vēsture, politika, tiesības, filozofija)
		Sociālās un ekonomikas studijas (ekonomika, politika, tiesības, ģeogrāfija)	Sociālās un ekonomikas studijas (ekonomika, politika, tiesības, ģeogrāfija)
Kultūras izpratnes un pašizpaušmes mākslā	Māksla (vizuālā māksla, mūzika, drāma)	Kultūras studijas un māksla (kultūras studijas un izvēle: mūzika, drāma, vizuālā māksla)	Kultūras studijas
	Kultūras studijas		
Dabaszinātņu	Fizika	Fizika	Fizika
	Ķīmija	Ķīmija	Ķīmija
	Bioloģija	Bioloģija	Bioloģija
	Ģeogrāfija		
	Dabaszinības		
Matemātikas	Matemātika	Matemātika	Matemātika, t. sk. matemātiskā analīze
Tehnoloģiju	Tehnoloģijas	Tehnoloģijas padziļinātā līmenī (piemēram, elektronika, robotika, inženierzinības, programmēšana u.c.)	Tehnoloģijas padziļinātā līmenī (piemēram, elektronika, robotika, inženierzinības, programmēšana u.c.)
Veselības un fiziskās aktivitātes**	Sports/veselība/drošība***	Sports/veselība/drošība	

* Arī mazākumtautību valoda skolās, kas īsteno mazākumtautību izglītības programmas.

** Visi skolēni trīs gadus apgūst veselības un fiziskās aktivitātes jomas priekšmetus optimālajā līmenī.

*** Var aizstāt ar valsts aizsardzības mācību vai citiem priekšmetiem, kas ietver jomas sasniedzamos rezultātus.

Mācību joma	VIDUSSKOLA (pamatlīmenis)	VIDUSSKOLA (optimālais)	VIDUSSKOLA (augstākais)
Valodu*	Latviešu valoda un literatūra	Latviešu valoda un literatūra	Latviešu valoda padziļinātā līmenī (piemēram, radošā rakstīšana; latviešu valoda un tehnoloģijas.)
	Svešvaloda 1	Svešvaloda 1	Svešvaloda 1, 2; CLIL; Akadēmiskā valoda
	Svešvaloda 2	Svešvaloda 2	
Sociālā un pilsoniskā	Sociālās zinības un vēsture (tiesības, politika, ekonomika, filozofija, relīģija, psiholoģija, vēsture)	Vēsture un humanitārās studijas (vēsture, filozofija, reliģija, psiholoģija)	Vēsture un humanitārās studijas (vēsture, filozofija, reliģija, psiholoģija)
		Vēsture un sociālās studijas (vēsture, politika, tiesības, filozofija)	Vēsture un sociālās studijas (vēsture, politika, tiesības, filozofija)
		Sociālās un ekonomikas studijas (ekonomika, politika, tiesības, ģeogrāfija)	Sociālās un ekonomikas studijas (ekonomika, politika, tiesības, ģeogrāfija)
Kultūras izpratnes un pašizpaušmes mākslā	Māksla (vizuālā māksla, mūzika, drāma)	Kultūras studijas un māksla (kultūras studijas un izvēle: mūzika, drāma, vizuālā māksla)	Kultūras studijas
	Kultūras studijas		
Dabaszinātņu	Fizika	Fizika	Fizika
	Ķīmija	Ķīmija	Ķīmija
	Bioloģija	Bioloģija	Bioloģija
	Ģeogrāfija		
	Dabaszinības		
Matemātikas	Matemātika	Matemātika	Matemātika, t. sk. matemātiskā analīze
Tehnoloģiju	Tehnoloģijas	Tehnoloģijas padziļinātā līmenī (piemēram, elektronika, robotika, inženierzinības, programmēšana u.c.)	Tehnoloģijas padziļinātā līmenī (piemēram, elektronika, robotika, inženierzinības, programmēšana u.c.)
Veselības un fiziskās aktivitātes**	Sports/veselība/drošība***	Sports/veselība/drošība	

* Arī mazākumtautību valoda skolās, kas īsteno mazākumtautību izglītības programmas.

** Visi skolēni trīs gadus apgūst veselības un fiziskās aktivitātes jomas priekšmetus optimālajā līmenī.

*** Var aizstāt ar valsts aizsardzības mācību vai citiem priekšmetiem, kas ietver jomas sasniedzamos rezultātus.

Valsts izglītības
satura centrs

Sabiedriskā apspriešana Septembris, 2017 – 1. februāris, 2018

PRIEKŠLIKUMU IESNIEGŠANAS VEIDS

**pirmsskolas, skolas, augstskolas, pedagogu
profesionālās asociācijas, darba devēju asociācijas
u.tml.**

VISC@VISC.GOV.LV

Ikviens interesents:

www.skola2030.lv

Paldies par uzmanību!